

LIBER
EOGRAPHIA

designatrix imitatio est totius cogniti orbis: cum his quæ fere uniuersaliter sibi iunguntur. a Chorographia hæc differt.

Nā chorographia particularius a toto loca abscondens per se de quolibet ipforum agit: describens ferme singula etiam minima conceptorum a se locorum. quemadmodum Portus: Villas: Vicos: Fluuiorum conuersiones: ac huiusmodi loca alia. Geographiæ autem proprium est unam eandemque habitabilem terram nobis cognitam ostendere quomodo natura situque se habeat: circaque ea tantum intēdit: quæ per descriptiones orbis magis generales sibi iunguntur: ueluti circa maiora oppida: magnas ciuitates: montes etiam: fluuiosque insigniores: præterea circa ea omnia quæ iuxta quamlibet speciem maiori notadigna sunt. Finis chorographiæ est partem totius sigillatim animaduertere: ut si quis aurē tantum/aut oculum pingat. Geographiæ uero totum inspicere/iuxta proportionem: ut si integrum quis caput designaret. Integris enim imaginibus cum oporteat potiora membra primum adhiberi: deinde ea quæ imagines picturasque suscipiunt ita æqua dimensione inter sese locari/ut ex iusta distantia uisu possint discerni an totum seu pars sint illius quod pingitur: sequitur nō indigne nec præter rem chorographiæ quacumque etiam minima/geographiæ uero regiones ipsas cū his quæ generalius sibi adnectuntur: propriū esse prestari. Nam potiores nostræ habitabilis partes: quæ æqua dimensionum proportionem notabuntur: prouinciæ siue regiones sunt. & harum priora membra & differentiæ magis insignes quæ in ipsis regionibus sunt. Verlatatur autem chorographia quam maxime circa quales/magis quam circa quantum: eorum quæ describuntur. Circa enim pingendi similitudinem omnino uertitur: cura situū proportionemque dimissa. Geographiæ uero magis ad quantitatem quæ qualitatē intēdit. Nam de proportionem distantiarum animaduertit in omnibus: de pingendi uero proprietate/ nō nisi solum in imaginibus maiorum descriptionum. Vnde chorographia pictura eget/nul lusque eam recte componet/nisi homo pictor. Geographiæ autem non idē expostulat. Nam poterit quis per puras lineas/nudasque denotationes/locā figere/ac figuras generales inscribere. Quare illi mathematica opus non est. sed geographiæ ea est potior pars. Contemplari enim in hac oportet totius orbis magnitudinem & formam. Præterea situs ad totum orbem/ut fas sit partem conceptam qualis &

PRIMVS

quanta sit dicere/& sub quibus coelestis sphaeræ parallelis locetur. Vnde de dierum ac noctium magnitudinē/de fixis quæ supra uerticem nobis sunt/de stellis quæ supra horizontem nobis feruntur: de his quæ perpetuo nō nobis oriuntur/de omnibus deinde quæ ad rationem habitationum nostrarum spectant/differere poterit. Quæ humanis ingeniis mathematico iure demonstrari/altissimum atque pulcherrimum est: ut cælum scilicet ipsa natura sua sese habeat (ostendi enim id potest cum nos circumambiat) Terram etiā ipsam per imaginem ostendunt: quæ quis certa: & maxima sit: neque uniuersa ipsa: uel ipsius pars nos ueluti cælum circumambiat: ab eisdem tamen qui cæli plagas scrutari ausi sunt/peragrari potest.

QVAE AD GEOGRAPHIAM PRAE
SUPPONENDA SVNT.

Cap. II.

VIS Geographiæ finis & in quibus a chorographia differat: strictim in prioribus annotatum sit. Cum autem in praesentia propositum sit habitabilem nostri orbis describere quæ maxime fieri possit intra sese coæqualem/neceffe arbitramur in exordio præponere quod huius rei primum est: scilicet quæ historia peragrationis plurimam notitiam nacta est ex illorum traditione qui diligentissime regiones quascumque explorauerunt: quæque huiusce animaduersionis atque traditionis ad geometricam hoc: illud ad obseruationē fixarum pertinet. Quod geometricum est per puram dimensionem distantiarum ostēdit qualiter loca inter sese sint sita. Quod uero ad superiora refertur/eorundem locorum positiones per fixas docet: cum astrolabiis & sciotheris instrumentis. Hocque certum quidem est/nec in aliqua re anceps. Illud uero genus & imperfectius: & altero eget. Nam primo: cum necesse sit utroque in modo præsupponi ad quem situm duorum locorum distantia uergat (Non enim simpliciter solum scire oportet quantum hic locus ab illo distet: sed uerlus quæ cæli plagam: hoc est an ad septentrionem (seu ut ita loquamur) ad solis ortum: aut alias particulares inclinationes) in possibile est hoc considerare diligentius absque dictorum instrumentorum obseruatione. Ex ipsis enim quocumque in loco: omnique tempore facile iueniri potest situs lineæ meridianæ/perque hanc distantiarum peragratæ: notitia habeatur. Deinde hoc etiā dato: neque propterea dimensio quæ sit ex numero stadiorum nobis certam noticiam præbet/ob itinera quæ raro recta sunt: diuersionibus multis